

ТЕМА 8. ФОРМИ ЗАХИСТУ СОЦІАЛЬНО ВРАЗЛИВИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ

- 8.1. Соціально вразливі категорії населення як пріоритетний напрям соціальної політики
- 8.2. Диференційований підхід щодо вибору форм і заходів підтримки соціально вразливих категорій населення
- 8.3. Державна молодіжна політика, її фінансування та гарантії соціального захисту молодих громадян
- 8.4. Центри соціальних служб та види соціальних послуг для молоді
- 8.5. Державна соціальна допомога сім'ям з дітьми та її види
- 8.6. Державна соціальна допомога інвалідам
- 8.7. Державна цільова соціальна програма подолання та запобігання бідності на період до 2015 року

8.1. Соціально вразливі категорії населення як пріоритетний напрям соціальної політики

Соціально вразливими верствами населення є представники вразливих верств населення, а саме: індивіди або соціальні групи, що мають більшу, ніж інші, ймовірність зазнати негативних впливів соціальних, екологічних факторів або дістати хвороби.

Синонімом цього поняття є «групи ризику», які є об'єктом постійної уваги представників соціальних служб. Серед них можна виділити такі категорії:

- бездомні;
- родини, в яких є проблеми дитячої занедбаності, сексуальних фізичних зловживань стосовно дитини або одного з партнерів;
- подружні пари, які мають серйозні подружні конфлікти;
- родини, в яких дитину виховує лише один із батьків та в яких мають місце серйозні конфлікти;
- ВІЛ-інфіковані люди та їхні родини;
- особи, які мають низькі доходи через безробіття, відсутність годувальника, фізичні вади, низький рівень професійної підготовки тощо;
- особи, які порушили закон і були за це покарані;
- особи, які мають соматичні (тілесні) чи психічні захворювання або інвалідність;

- особи, які залежні від алкоголю, наркотиків та їхні родини;
- іммігранти та меншини, що мають недостатні ресурси та можливості або ті, хто став жертвою расизму, сектизму або інших форм дискримінації;
- особи із затримками розвитку (інваліди розвитку) та їхні родини;
- особи похилого віку, які не можуть адекватно функціонувати;
- мігранти та біженці, які мають недостатні необхідні ресурси;

- діти, які мають проблеми, пов'язані з навчанням в школі, та їхні родини.

Соціальну роботу серед вищезазначених верств населення здійснюють як державні, так і громадські організації, а також церковні громади.

8.2. Диференційований підхід щодо вибору форм і заходів підтримки соціально вразливих категорій населення

Соціальний захист потрібен насамперед тим, хто нездатний сам захистити себе в ринковій економіці. Для непрацевдатних і соціально незахищених членів суспільства головний акцент сконцентрований на гарантуванні переваги в користуванні суспільними фондами споживання, зниженні податків, розвитку соціального обслуговування, сильному правовому й економічному захисті особистих доходів.

Для економічно активних груп населення держава створює макроекономічні передумови для матеріального самозабезпечення (випадок втрати роботи, досягнення пенсійного віку, тимчасової втрати працевдатності).

Для непрацевдатних гарантується матеріальне забезпечення та соціальне обслуговування за рахунок соціального страхування, виплат державних та місцевих бюджетів. Економічна відповідальність за реалізацію основних гарантій розподіляється між державою, підприємствами, громадянами.

Диференційований підхід визначається на підставі соціальних нормативів, найважливіші з них це:

- рівень прожиткового мінімуму;
- мінімальний розмір заробітної плати;
- мінімальний розмір пенсії;
- мінімальний розмір соціальної допомоги.

Диференційований підхід включає також:

- соціальну допомогу непрацевдатним;
- підтримку рівня життя в умовах зростання споживчих цін;
- компенсації, пільги громадянам, що потерпіли під час катастроф;
- надання допомоги малозабезпеченим громадянам (обіди, одяг), обслуговування пенсіонерів та одиноких громадян у будинках-інтернатах або вдома;
- виплата соціальних пенсій для осіб, які не мають права на трудову пенсію;
- бронювання робочих місць для осіб, які підпадають під 5-відсоткову квоту;
- працевлаштування осіб, які підпадають під 5-відсоткову квоту на заброньовані робочі місця;
- для іншої трудоактивної частини населення — матеріальне забезпечення шляхом соціального страхування у разі безробіття або тимчасової непрацевдатності.

Таким чином диференційований підхід в організації соціального захисту в соціальній державі полягає в гарантуванні всім громадянам забезпечення певного соціального мінімуму, якщо в них дохід з певних причин нижче за прожитковий мінімум.

8.3. Державна молодіжна політика та гарантії соціального захисту молодих громадян

Молодь – це соціально-демографічна група, яка виділяється на основі сукупності вікових характеристик, особливостей соціального положення і обумовлених ними соціально-психологічними характеристиками.

Класифікація вікових груп серед молоді:

- перша вікова група - 15-17 років,
- друга вікова група - 18-24 роки,
- третя вікова група - 25- 28 років.

До першого (до 18 років — вибір професії) вони відносять так званий період пошуку, коли молода людина сама для себе визначає і приймає рішення — ким бути, яким (який) бути, яку професію, спеціальність обрати, як і в якій сфері діяльності реалізувати свої знання, здібності, талант.

До другого періоду (18—24 роки — здобуття освіти, професії і перші кроки самостійного життя) можна віднести той час, протягом якого молода людина інтегрується в суспільство. У даному випадку мова йде про перші роки роботи юнаків і дівчат на виробництві, у науці, культурі, інших сферах.

Третій період (25—28, 30 років — період самореалізації у виробничій та громадській діяльності) пов'язаний з інтенсивною, часто творчою, продуктивною діяльністю молодого громадянина, коли вже є освіта, професія, часто — родина, певні житлово-побутові умови.

Верховною Радою України у 1992 році була прийнята Декларація «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні», якою визначено завдання, принципи, головні напрями, механізм формування та реалізації державної молодіжної політики.

Одним із головних шляхів реалізації державної молодіжної політики зазначена Декларація передбачає розробку та реалізацію цільових комплексних молодіжних програм, які фінансуються за рахунок цільових коштів, виділених у державному бюджеті. Згідно зі ст. 85 Конституції України затвердження зазначених програм належить до повноважень Верховної Ради України.

Законом України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» визначено загальні засади створення організаційних, соціально-економічних, політико-правових умов соціального становлення та розвитку молодих громадян України в інтересах особистості, суспільства та держави, основні напрями реалізації державної молодіжної політики в Україні щодо соціального становлення та розвитку молоді.

Молодіжна політика – це невід'ємна складова соціальної політики держави, інших суб'єктів суспільно-політичного життя і відносин, яка

спрямована на створення реальних умов, стимулів і конкретних механізмів реалізації інтересів і самореалізації молодих громадян країни, здійснення їхніх життєвих цілей і планів.

До основних напрямів молодіжної політики відповідно до Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» слід віднести:

- соціальну адаптацію молоді до умов ринкової економіки (ст. 3—5);
- надання гарантій в отриманні освіти (ст. 11);
- надання гарантій в отриманні професійної підготовки та працевлаштування (ст. 7);
- уведення системи довгострокового кредитування підготовки кадрів (отримання освіти у приватних закладах) (ст. 11);
- розвиток студентського та молодіжного бізнесу (ст. 8);
- уведення системи довгострокового пільгового кредитування будівництва і придбання жилих будинків і квартир (ст. 10).

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», фінансування заходів щодо соціального становлення та розвитку молоді здійснюється за рахунок коштів Державного та місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законодавством.

Верховна Рада України при затвердженні Державного бюджету України передбачає в ньому кошти на соціальне становлення та розвиток молоді.

Державна служба молоді та спорту України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки, молоді та спорту України та який входить до системи органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики у молодіжній сфері, сфері фізичної культури та спорту. Основні завдання цієї служби: реалізація державної політики з питань сім'ї, жінок, дітей та молоді; розроблення та контроль за виконанням цільових програм з питань поліпшення становища сім'ї, жінок, дітей та молоді; організація роботи спеціальних установ для неповнолітніх.

Фінансова підтримка діяльності молодіжних та дитячих громадських організацій здійснюється через відповідні органи виконавчої влади, що працюють з молоддю, органи місцевого самоврядування та спілку всеукраїнських молодіжних громадських організацій.

Статтею 6 зазначеного Закону статус всеукраїнської спілки молодіжних та дитячих організацій надано Українському національному комітету молодіжних організацій (УНКМО), який є незалежною неурядовою організацією і координує молодіжний рух в Україні.

8.4. Центри соціальних служб для молоді та напрями їх діяльності

Згідно ст.13 Закону України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» були сформовані центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді – спеціальні заклади, уповноважені державою брати участь у реалізації державної молодіжної політики шляхом здійснення соціальної роботи з різними категоріями сімей, дітей та молоді.

Державний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді створюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань молодіжної політики та підпорядковується йому.

Основна мета, з якою створені центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді – здійснення соціальної роботи з різними категоріями сімей, дітей та молоді. Основні види соціальної роботи, які використовують центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді:

- соціальне обслуговування;
- соціальний супровід;
- соціальна профілактика;
- соціальна реабілітація.

Соціальний супровід передбачає здійснення: службами у справах неповнолітніх, центрами соціальних служб для молоді системного обліку та догляду дітей і молоді, які опинилися в складних життєвих ситуаціях; систематичних і комплексних заходів, спрямованих на подолання життєвих труднощів, збереження та підвищення соціального статусу дітей та молоді; системи заходів, спрямованих на подолання різних видів залежностей, які завдають шкоди психічному і фізичному здоров'ю дітей та молоді; соціальної опіки щодо дітей з вадам фізичного та розумового розвитку.

Соціальне обслуговування дітей та молоді здійснюється у порядку, визначеному законодавством, шляхом надання соціальних послуг: гарантованих державою безкоштовних фізкультурно-оздоровчих послуг; у доборі роботи і працевлаштуванні відповідно до покликання, здібностей, професійної підготовки, освіти, професійної орієнтації та перепідготовки; у сфері освіти, культури, охорони здоров'я, фізичної культури і спорту, спеціального медичного обслуговування, оздоровлення, відпочинку; добродійних послуг для задоволення духовних, культурних, естетичних, виховних, освітніх, оздоровчо-лікувальних, рекреаційних та інших потреб.

Соціальна профілактика — робота, спрямована на попередження аморальної, протиправної, іншої асоціальної поведінки дітей та молоді, виявлення будь-якого негативного впливу на життя і здоров'я дітей та молоді та запобігання такому впливу. Соціальна профілактика ґрунтується на виявленні несприятливих психо-біологічних, психолого-педагогічних,

соціальних умов, що зумовлюють відхилення в психічному та соціальному розвитку молоді, в її поведінці, стані здоров'я, а також в організації життєдіяльності й дозвілля.

Соціальна реабілітація – робота, спрямована на відновлення морального, психічного та фізичного стану дітей і молоді, їх соціальних функцій, приведення індивідуальної чи колективної поведінки у відповідність до загально визнаних суспільних правил і норм.

Послуги, що надаються центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, є державними послугами і здійснюються на безоплатній основі. Перелік послуг, які надають центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді:

- юридичні;
- психологічні;
- соціально-медичні;
- соціально-педагогічні;
- соціально-економічні;
- інформаційні.

8.5. Державна соціальна допомога сім'ям з дітьми та її види

Відповідно до Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» від 21.11.92 р. і його останньої редакції від 22.03.2001р. ст. 3 встановлено, що в нашій країні призначаються такі п'ять видів державної соціальної допомоги сім'ям з дітьми:

- допомога у зв'язку з вагітністю та пологами;
- одноразова допомога при народженні дитини;
- допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;
- допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням;
- допомога малозабезпеченим сім'ям з дітьми.

1. У зв'язку з вагітністю та пологами - право на цей вид допомоги мають всі жінки, які не застраховані в системі загальнообов'язкового державного страхування.

Розмір допомоги у 2012 році складає: з січня - **268,25 грн.**, з квітня - **273,5 грн.**, з липня – **275,5 грн.** з жовтня – **279,5 грн.**, з грудня – **283,5 грн.** (не менше **25%** від прожиткового мінімуму для працездатної особи із розрахунку на **місяць**).

2. Допомога при народженні дитини надається одному з батьків чи опікуну, які постійно проживають на території України разом з дитиною, з метою створення належних умов для повноцінного утримання та виховання дитини. Допомога при народженні дитини, яка народилася після 8 квітня 2011 року надається у таких розмірах: на першу дитину у сумі кратній 30 розмірам прожиткового мінімуму; на другу дитину – 60 розмірам прожиткового мінімуму; на третю і наступну дитину – 120 розмірам прожиткового мінімуму.

Виплата допомоги здійснюється одноразово у десятикратному розмірі прожиткового мінімуму при народженні, решта суми допомоги виплачується на першу дитину протягом наступних **24 місяців**; на другу дитину – **48 місяців**; на третю і наступну дитину – **72 місяців**.

Допомога при народженні дитини призначається за умов, якщо звернення за її призначенням надійшло не пізніше дванадцяти місяців з дня народження дитини.

3. По догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку — право на призначення такої допомоги має один з батьків дитини, усиновитель, опікун, дідусь, бабуся або інший родич, який фактично здійснює догляд.

4. На дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням. Допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування надається у розмірі, що дорівнює різниця між двома прожитковими мінімумами для дитини відповідного віку та середньомісячним розміром одержуваних на дитину аліментів, пенсії, стипендії та державної допомоги за попередні шість календарних місяців.

Допомога на дітей одиноким матерям. На допомогу на дітей одиноким матерям мають одинокі матері, одинокі усиновителі (які не перебувають у шлюбі), якщо у свідоцтві про народження дитини відсутній запис про батька дитини або запис про батька проведено в установленому порядку за вказівкою матері, мати (батько) дітей у разі смерті одного з батьків, які не одержують на них пенсію в разі втрати годувальника або соціальну пенсію.

При усиновленні дитини. Допомога при усиновленні дитини призначається особам, які усиновили дитину після 1 січня 2009 року, незалежно від одержання на дитину інших видів допомоги. Допомога при усиновленні дитини призначається на кожну дитину у розмірі та в порядку, що встановлені для виплати допомоги при народженні першої дитини, на дату набрання законної сили рішенням про усиновлення.

Таблиця 8.1

Розміри допомоги на дітей одиноким матерям

Мінімальний розмір		
Категорія дітей	01.10.2012	01.12.2012
Діти віком до 6-ти років	279 грн.	288,3 грн.
Діти віком від 6 до 18 років	348,3	359,1
Діти віком від 18 років до 23 років	335,4	340,2
Максимальний розмір		
Діти віком до 6-ти років	465	480,5
Діти віком від 6 до 18 років	580,5	598,5
Діти віком від 18 років до 23 років	559,0	567,0

Державна допомога при народженні дитини у 2012 році, наведені у додатку Б.

Допомога малозабезпеченим сім'ям з дітьми

З 2011 року рівень забезпечення прожиткового мінімуму (гарантований мінімум) для призначення допомоги відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" у відсотковому співвідношенні до прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення становить: для працездатних осіб – 21 %, для дітей – 50 %, для осіб, які втратили працездатність, та інвалідів – 80 % відповідного прожиткового мінімуму.

Розмір державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям не може бути більше ніж 75 % від рівня забезпечення прожиткового мінімуму для сім'ї.

Розмір державної соціальної допомоги (в тому числі і максимальний), визначений відповідно до статті 5 Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям", збільшується у 2012 році на кожну дитину віком від 3 до 13 років на 120 гривень, а на кожну дитину віком від 13 до 18 років – на 230 гривень.

8.6. Державна соціальна допомога інвалідам

Відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям інвалідам» Законом України «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям – інвалідам» визначено право на матеріальне забезпечення за рахунок коштів Державного бюджету України та соціальний захист інвалідів з дитинства та дітей – інвалідів шляхом встановлення державної соціальної допомоги у відсотках від прожиткового мінімуму. Розмір державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям – інвалідам у 2013 році буде розраховуватися з урахуванням норм вищезазначеного Закону та статтею 12 проекту Закону України «Про державний бюджет на 2013 рік» з урахуванням норм постанови Кабінету Міністрів України від 26.03.2008 № 265 «Деякі питання пенсійного забезпечення громад».

Відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам» державна соціальна допомога особам надається виходячи із прожиткового мінімуму для непрацездатних, у розмірах:

- 100% - інвалідам 1 групи, жінкам, яким присвоєно звання « Мати - героїня»;
- 80% - інвалідам 2 групи;
- 60% - інвалідам 3 групи;
- 50% - священнослужителям;
- 30% - чоловікам, які досягли віку 63 років, жінкам – 58 років, але виплачується не менше прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб.

На догляд – 15% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність;

На догляд інваліду 1 групи підгрупи А – 30% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Законодавство України передбачає ряд пільг і гарантій, спрямованих на захист трудових інтересів працівників-інвалідів. На їх прохання власник або уповноважений ним орган зобов'язаний встановити неповний робочий час, разом з тим власник не вправі без їх згоди залучати до наднормових робіт, робіт у нічний час. Для інвалідів встановлено щорічні основні відпустки подовженої тривалості залежно від групи інвалідності, додаткові обов'язкові відпустки без збереження заробітної плати, встановлюються пільги щодо часу надання щорічних відпусток. Законодавством встановлена обов'язкова квота робочих місць для інвалідів на рівні 4 %.

8.7. Державна цільова соціальна програма подолання та запобігання бідності на період до 2015 року

У 2011 році затверджена Державна цільова соціальна програма подолання та запобігання бідності на період до 2015 року, якою передбачено зменшення кількості бідного населення серед працюючих, сімей з дітьми, особливо багатодітних, дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, безпритульних дітей, безробітних, інвалідів, пенсіонерів, бездомних осіб, в сільській місцевості та запобігання хронічній бідності.

Оптимальним варіантом розв'язання цієї проблеми є поєднання активної соціальної політики, спрямованої на відновлення і зростання зайнятості та створення умов для гідної праці, з ефективною підтримкою найуразливіших верств населення.

Розв'язання проблеми передбачається за такими напрямками:

- відновлення виробництва та стимулювання економічного зростання;
- сприяння зайнятості населення та розвитку ринку праці;
- удосконалення механізму оплати праці та соціального діалогу як основних чинників створення умов для гідної праці;
- розвиток системи соціального страхування;
- удосконалення пенсійної системи;
- реформування системи соціального захисту;
- соціальна підтримка сімей, дітей та молоді;
- поліпшення медичного обслуговування населення;
- удосконалення методологічних підходів до оцінки бідності та проведення моніторингу ефективності виконання Програми.

З метою вдосконалення механізму оплати праці та соціального діалогу як основних чинників створення умов для гідної праці передбачається:

- удосконалення механізму визначення прожиткового мінімуму та його підвищення;
- підвищення мінімальної заробітної плати;
- вжиття заходів з легалізації заробітної плати;
- удосконалення умов оплати праці працівників бюджетної сфери, державної служби та підвищення рівня їх оплати праці;
- забезпечення зростання реальної заробітної плати;
- забезпечення своєчасної виплати заробітної плати та недопущення виникнення заборгованості з її виплати;
- ліквідація заборгованості із заробітної плати на підприємствах державної форми власності та активізації дій щодо її зменшення на підприємствах інших форм власності;
- посилення ролі колективно-договірного регулювання оплати праці;
- забезпечення захисту прав працівників;
- залучення всеукраїнських професійних спілок та їх об'єднань і всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців до формування соціальної та економічної політики держави;
- зміцнення інститутів соціального діалогу;
- сприяння укладенню колективних договорів і угод на національному, галузевому, територіальному і локальному рівні.

З метою розвитку системи соціального страхування необхідно:

- підвищити ефективність роботи фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування шляхом удосконалення єдиної системи збору страхових внесків, їх обліку та контролю за повнотою і своєчасністю сплати, а також єдиної інформаційної системи платників страхових внесків та застрахованих осіб;
- оптимізувати витрати фондів та спрямувати їх кошти переважно на відшкодування виплат за страховими випадками, уникнути виплат нестрахового характеру, що сприятиме запобіганню бідності серед населення;
- забезпечити підготовку до запровадження загальнообов'язкового державного медичного страхування, що сприятиме підвищенню якості медичного обслуговування населення та забезпеченню надання кваліфікованої медичної допомоги;
- забезпечити поступове підвищення розмірів мінімальних виплат в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування до встановленого законом розміру прожиткового мінімуму.

З метою вдосконалення пенсійної системи необхідно:

- покращити матеріальне забезпечення у разі виходу на пенсію працівників освіти, культури, охорони здоров'я;
- удосконалити порядок призначення та індексації пенсій;
- забезпечити розвиток накопичувальної системи пенсійного страхування.

З метою реформування системи соціального захисту передбачається:

- перехід до принципу адресності під час надання соціальних допомог і пільг;
- розроблення та впровадження системи моніторингу та оцінки програм соціальної допомоги;
- удосконалення системи соціальної допомоги з урахуванням результатів оцінювання ефективності виконання її окремих програм;
- запровадження єдиного критерію оцінки майнового стану сім'ї під час визначення її права на призначення соціальної допомоги;
- наближення рівня забезпечення прожиткового мінімуму під час призначення соціальної допомоги відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" до прожиткового мінімуму;
- підготовка пропозицій щодо внесення змін до законодавчих актів з питань надання пільг незахищеним верствам населення та особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною;
- забезпечення функціонування інформаційно-аналітичної системи соціального захисту та єдиної бази даних одержувачів соціальної допомоги;
- забезпечення прийому громадян, які звертаються за призначенням соціальної допомоги, в органах праці та соціального захисту населення за принципом "єдиного вікна";
- підвищення розміру державної допомоги сім'ям з дітьми відповідно до Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" з урахуванням збільшення прожиткового мінімуму;
- удосконалення системи соціального обслуговування осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги, зокрема:
 - забезпечення безперешкодного доступу таких осіб до соціальних послуг;
 - створення умов для залучення до сфери надання соціальних послуг недержавних суб'єктів;
 - підвищення якості соціальних послуг;
- забезпечення соціального захисту інвалідів, зокрема:
 - першочергове забезпечення протезно-ортопедичними виробами дітей-інвалідів з урахуванням їх індивідуальних потреб;
- збільшення розмірів державної соціальної допомоги відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам" з урахуванням підвищення рівня прожиткового

мінімуму для осіб, які втратили працездатність, та дітей відповідного віку;

- комплексна реабілітація інвалідів та дітей-інвалідів на базі діючих реабілітаційних установ;
- створення умов для впровадження і розвитку інклюзивного та інтегрованого навчання для інвалідів у професійно-технічних та вищих навчальних закладах;
- розв'язання проблем бездомних осіб та осіб, звільнених з місць позбавлення волі, зокрема:
- функціонування закладів для бездомних осіб та установ для осіб, звільнених з місць позбавлення волі;
- - надання бездомним особам та особам, звільненим з місць позбавлення волі, соціальних та освітніх послуг, медичної допомоги, допомоги у працевлаштуванні, відновленні документів та реєстрації їх місця проживання з урахуванням індивідуальних потреб таких осіб;
- - здійснення соціального патронажу осіб, звільнених з місць позбавлення волі;
- сприяння благодійництву;
- збільшення видатків державного бюджету на забезпечення житлом соціально незахищених верств населення та молоді.
- З метою соціальної підтримки сімей, дітей та молоді необхідно забезпечити:
- підвищення конкурентоспроможності на ринку праці шляхом професійної орієнтації молоді, її підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації;
- запобігання можливим негативним проявам у молодіжному середовищі шляхом розвитку молодіжних ініціатив у сфері праці;
- формування цілісної системи оздоровлення та відпочинку дітей, зокрема дітей-інвалідів, підвищення якості та доступності послуг з оздоровлення та відпочинку;
- доступність дошкільної освіти незалежно від місця проживання шляхом оптимізації мережі дошкільних навчальних закладів на якісно новій основі та стимулювання батьків до здобуття дітьми обов'язкової дошкільної освіти;
- надання кредитів молоді для здобуття вищої освіти;
- реалізацію та захист прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей-інвалідів, запобігання та подолання дитячої безпритульності;
- якість та доступність соціальних послуг, раннє виявлення, облік та соціальний супровід осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах;
- створення правових, економічних та соціальних умов для функціонування і зміцнення сім'ї, поліпшення демографічної ситуації, забезпечення рівних прав і можливостей чоловіків та жінок, утвердження